

Kansallinen lapsistrategia - kohti lapsen oikeuksia kunnioittavaa yhteiskuntaa

pääsihteeri Johanna Laisaari, VNK

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Lapsistrategian visio

Kaikkien lasten Suomi

- Lasten ja nuorten hyvinvoinnin ja oikeuksien mahdollisimman täysimääräinen toteutuminen Suomessa, lapsen oikeuksia kunnioittava lapsi- ja perhemyönteinen Suomi.

Kansallisen lapsistrategian valmistelun pohja

- Eduskunta on edellyttänyt, että valtioneuvosto laatii kansallisen lapsistrategian (EK 34/2018 vp – K 5/2018 vp)
- Lapsen aika 2040 –raportti ja siihen liittyvä tutkijaryhmän raportti 3/2019 Sipilän hallituksen aikana.
- Marinin hallituksen kirjaukset YK:n lapsen oikeuksien sopimukseen perustuvan strategian laatimisesta

Lapsistrategian kaksi vaihetta

1) Varsinaiseen lapsistrategiaan kirjataan pitkän aikavälin tavoitteet ja toimet.

- Tehtiin parlamentaarisella valmistelulla komiteatyöskentelynä vuoden 2020 aikana.

2) Strategian toimeenpanosuunnitelmaan kirjataan hallituskauden (tai vastaavan lyhyemmän aikavälin) tavoitteet, toimet ja niiden voimavarat.

- Tämän hallituksen toimeenpanosuunnitelma vahvistettiin valtioneuvoston yleisistunnossa 7.10.2021.

Kansallisen lapsistrategian kolme pääajatusta

1. Strategialla luodaan aidosti lapsi- ja perhemyönteinen, lapsen oikeuksia kunnioittava Suomi.
2. Lapsen oikeudet ja asema vakiinnutetaan niin, että lapset huomioidaan johdonmukaisesti kaikessa poliittisessa ja tosiasiallisessa toiminnassa muiden yhteiskunnan jäsenten rinnalla ja että lapset saavat tietoa heille kuuluvista oikeuksista.
3. Haavoittuvassa asemassa olevien lasten asema turvataan ja heidän tarpeensa tunnistetaan paremmin.

Toimeenpanosuunnitelma

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Lapsistrategian toimeenpanosuunnitelma

- Kansallinen lapsistrategia on tarkoitettu ohjaamaan **hallituskausittain laadittavaa toimeenpanosuunnitelmaa.**
- Toimeenpanosuunnitelmassa yksilöidään tarkemmin, millä toimenpiteillä strategisia linjauksia edistetään kullakin **hallituskaudella.**
- **Kansallisen lapsistrategian tulee tukea kunkin hallituksen toimeenpanosuunnitelmaa ja siihen liittyvää parlamentaarista yhteistyötä sekä vahvistaa yhteistyötä ja osaamisen koordinointia viranomaisten ja eri yhteiskunnan aloja edustavien asiantuntijoiden välillä.**

Toimeenpanosuunnitelman toimenpiteet

- Toimeenpanosuunnitelmassa asetettiin lisätoimenpiteitä, joita strategian linjausten toteuttaminen tällä hallituskaudella edellyttää.
- Lisätoimenpiteitä tehdään 30 kappaletta.
- Toimenpiteet ovat:
 - konkreettisia
 - toteuttamiskelpoisia käytettävissä olevassa ajassa
 - tukevat jo tehtävää työtä

Toimeenpanosuunnitelma

- Osa toimeenpanosuunnitelmassa asetettavista toimenpiteistä on suunnattu rakenteiden kehittämiseen ja hyvien käytäntöjen vakiinnuttamiseen, osa taas uusien mahdollisuuksien kartoittamiseen ja mallintamiseen.
- Toimenpiteet täydentävät sitä laajaa työtä, jota lapsen oikeuksien edistämiseksi jo tehdään yhteiskunnan eri aloilla.
- Toimenpiteiden toteutuksessa onkin tärkeää tähdätä vahvaan yhteistyöhön eri toimijoiden välillä, jotta toimeenpanolla voidaan aidosti saavuttaa strategian tavoitteet.

Lapsibudjetointi

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Lapsibudjetointi

- **Lapsibudjetointi** tuottaa päätöksenteon tueksi tietoa, jonka avulla lapsiin ja nuoriin kohdistuvat määrärahat voidaan kohdentaa lasten ja nuorten hyvinvoinnin, kehityksen ja oikeuksien toteutumisen kannalta optimaalisella tavalla.
- **Lapsibudjetointi** mahdollistaa seurantatiedon keräämisen lapsiin ja nuoriin kohdistuvista määrärahoista ja auttaa hahmottamaan paremmin lapsiin ja nuoriin kohdistuvien panostusten, kuten eri palveluiden ja etuuksien suhdetta.

Lapsibudjetointi

- **Lapsibudjetoinnista** saatavaa tietoa on mahdollista hyödyntää myös yksityiskohtaisemmassa kustannusvaikuttavuuden arvioinnissa ja vaikuttavuustutkimuksessa.
- **Lapsibudjetointi** tarjoaa tietoa sekä vaikutusten että vaikuttavuuden seurannan tueksi.

Lapsibudjetointi

- Lapsibudjetoinnin tarkastelu itsessään on tärkeää, sillä se tuo tarpeellista tietoa talousarviovalmistelun ja päätöksenteon sekä talousarvion toimeenpanon ja seurannan tueksi. Siitä saatavalla tiedolla voidaan tuoda esille kehittämiskohteita ja vahvistaa toiminnan vaikuttavuutta.
- Lapsibudjetoinnilla ei kuitenkaan yksistään ratkaista lapsia ja nuoria koskevia yhteiskunnan vaikeita ongelmia. Se ei ole yksinomaan määrärahojen tarkastelua, vaan tärkeää on myös se, mihin budjetointitarkastelu johtaa ja mitä rahoituksella saadaan aikaan eli miten lapsen oikeuksia on talousarviopäätösten kautta toteutettu.

Lapsibudjetointi

- **Toteutettua lapsibudjetointia** tulee arvioida, kuinka se vastaa sille asetettuja tavoitteita ja tehdä sen perusteella tarvittavat kehittämistoimet.
- **Lapsibudjetointi** tuleekin nähdä osana laajempaa lapsivaikutusten arviointia, jolla selvitetään päätöksen tai toiminnan vaikutuksia lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvointiin ja oikeuksien toteutumiseen.

Lapsibudjetointi

- **Lapsibudjetointia** on syytä kehittää monitoimijaisena yhteistyönä. Lapsibudjetoinnissa tarvitaan talousarvio-osaamisen lisäksi tietoa lasten ja nuorten hyvinvoinnin tilasta ja haasteista sekä lasten ja nuorten oikeuksista ja niiden toteutumisesta.
- **Lapsistrategian toimeenpanosuunnitelman yhtenä toimenpiteenä** valtiovarainministeriössä toteutetaan selvityshanke kuntien ja hyvinvointialueiden toteumatietojen seurannan ja raportoinnin kehittämiseksi sekä niiden oman lapsibudjetointityön vahvistamiseksi.

Kiitos!

Johanna Laisaari
johanna.laisaari@gov.fi

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET